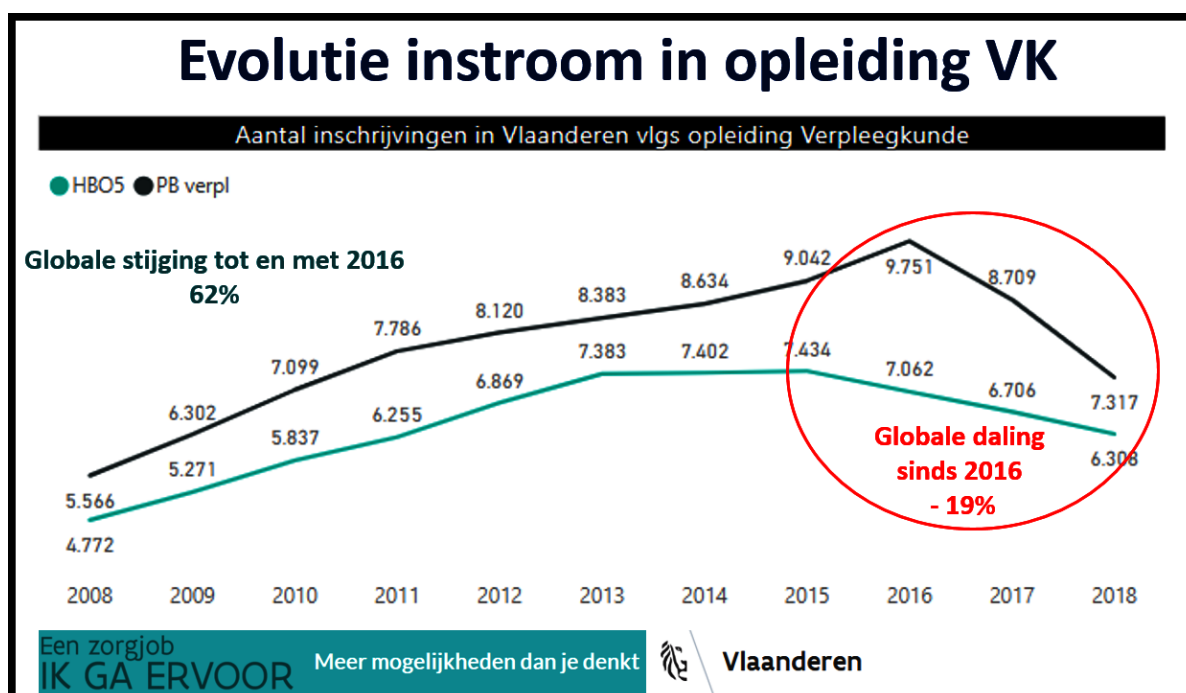

Een toekomst voor HBO5 én verpleegkunde

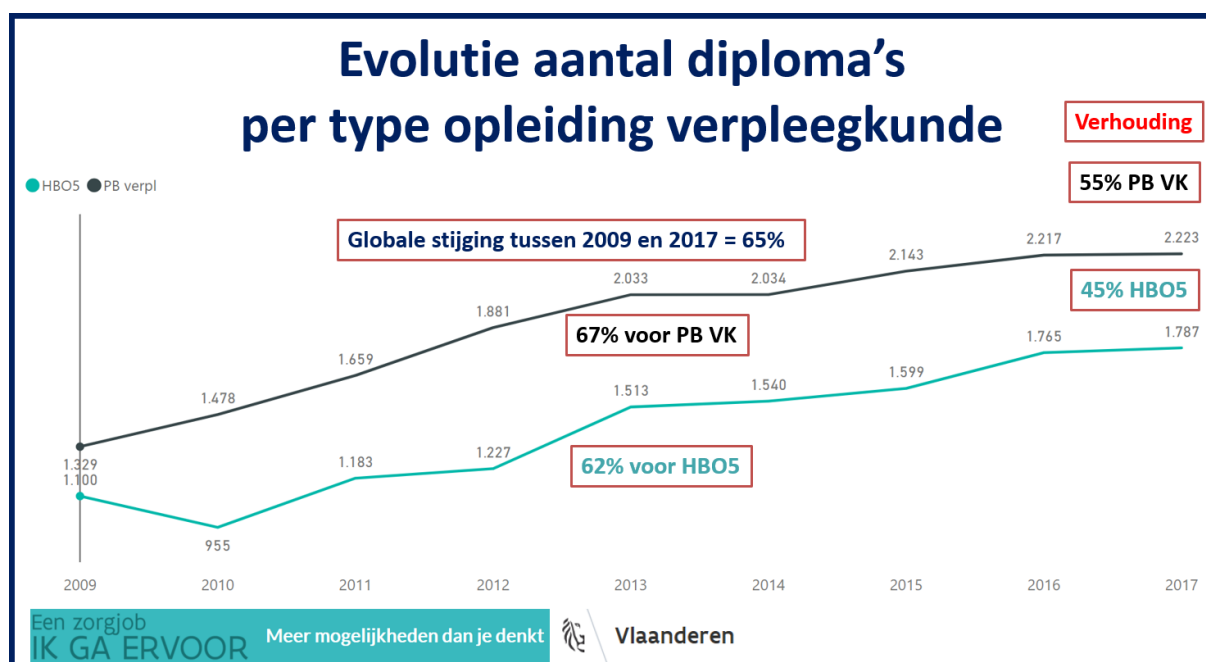
Behoud van verworven beroepstitel voor huidige HBO5-verpleegkundigen en een nieuw autonoom functieprofiel voor HBO5

Voor het grote publiek is het moeilijk te vatten dat voor éénzelfde beroepstitel van verpleegkundige, er in België twee opleidingsniveaus bestaan met een verschillende opleidingsduur. Deze twee opleidingen, hoger beroepsonderwijs naast een professionele bachelor op hogeschoolniveau, bestaan al geruime tijd naast elkaar en geven al vele jaren aanleiding tot verhitte discussies binnen het verpleegkundig beroep. Het is toch vreemd te noemen, wanneer je als student verpleegkunde nauwgezet acht competenties dient te verwerven om een beroepstitel te bekomen, dat de ene student daar als professionele bachelor vier jaar voor nodig heeft terwijl de andere student dat in slechts drie jaar kan in hoger beroepsonderwijs? Met de nieuwe functieclassificatie en het verloningssysteem IFIC, is er opnieuw een bedenkelijke situatie in het leven geroepen. Sinds 2019 zijn HBO5-verpleegkundigen op sommige diensten namelijk in een hogere loonschaal terechtgekomen dan bachelor-verpleegkundigen op andere diensten. Nu wil het NVKVV absoluut niet insinueren dat deze HBO5-verpleegkundigen die loonschaal niet zouden verdienen. Integendeel, alleen stellen we vast dat de verwarring voor het verpleegkundig talent van de toekomst weer groter wordt. Het NVKVV is bezorgd dat we als maatschappij op den duur de indruk geven dat een bacheloropleiding verpleegkunde in feite een overbodige luxe is, terwijl ook die bachelorverpleegkundigen onmisbaar zijn in de zorg van morgen. De recentste cijfers over de instroom in de beide opleidingen verpleegkunde, tonen aan dat de bacheloropleiding het grootste zorgenkind is de laatste jaren.

Zoals gesteld in zijn [verkiezingsmemorandum](#), ziet het NVKVV voldoende argumenten om in de (nabije) toekomst de professionele bachelor als enig opleidingsniveau te behouden dat toegang geeft tot het verpleegkundig beroep. Vanzelfsprekend verliezen de huidige HBO5-verpleegkundigen de verworven beroepstitel niet. De huidige HBO5-verpleegkundigen die in het werkveld hetzelfde niveau van beroepsbekwaamheid hebben als hun bachelorcollega's, zijn voor het NVKVV verpleegkundigen en moeten dat statuut behouden; dat spreekt voor zich en dat heeft voor onze beroepsorganisatie nooit ter discussie gestaan. In het licht van de recente oprichting van de beroepsvereniging BFHBOV, wil het NVKVV alleszins benadrukken dat het de HBO5-opleiding en zijn gegradueerden zeker niet als minderwaardig beschouwt in de zorgsector. Integendeel, als beroepsorganisatie voor verpleegkundigen, zal het NVKVV evengoed de belangen van deze HBO5-verpleegkundigen met een verworven beroepstitel blijven verdedigen. Het klopt dat, sinds de algemene opmars van de bachelor en de masterverpleegkundigen (zie grafiek voor evolutie in Vlaanderen), veel HBO5-verpleegkundigen in de interne werking van

onze organisatie opgegaan zijn in de massa – als beroepsorganisatie maken we geen onderscheid in het opleidingsniveau van onze leden. Nochtans is het NVKVV deze verpleegkundigen niet uit het oog verloren, laat staan dat we ze uit ons hart hebben verdreven.

(nota: behaalde diploma's driejarige opleiding i/h. jaar 2017 = instroom (model)studenten i/h. jaar 2014)

Verpleegkunde in de 21^e eeuw

Voor een beroepsorganisatie als het NVKVV, als lid van de Algemene Unie van Verpleegkundigen in België (AUVB), is de kern van de zaak dat we het verpleegkundig beroep moeten afstemmen op de maatschappelijke zorguitdagingen van deze eenentwintigste eeuw; daarnaast heeft het verpleegkundig beroep de afgelopen veertig jaar ook een fundamentele evolutie ondergaan. In onze moderne kenniseconomie, veronderstelt een hedendaagse opleiding verpleegkunde sterke theoretische en vaardigheidscompetenties met een stevige vooropleiding. Onderzoek

heeft uitgewezen dat het niveau van de bacheloropleiding het best tegemoetkomt aan deze nieuwe realiteit.¹

Verder stelt het NVKVV vast dat er op dit moment een algemene publieke perceptie leeft waarbij mensen het verpleegkundig beroep spontaan associëren met de huidige HBO5-opleiding verpleegkunde, of een aanvullende secundaire beroepsopleiding. Alleen is deze perceptie van verpleegkunde niet langer representatief in de zorgcontext van vandaag en vooral morgen. Met een bacheloropleiding als nieuw referentiepunt, ontstaat er een unieke kans om een nieuwe impuls te geven aan het verpleegkundig beroep. Met een vernieuwde identiteit kan het beroep opnieuw aantrekkelijker worden voor het broodnodig jong verpleegkundig talent van morgen. Nogmaals, het spreekt voor zich dat het daarbij uitdrukkelijk niet de bedoeling is van het NVKVV om HBO5-talent te miskennen. Als beroepsorganisatie zijn we er ons heel scherp van bewust hoe onmisbaar die handen vandaag en morgen zijn aan het bed van de patiënt of de bewoner – we stellen vast dat er op dat vlak een hardnekkig misverstand de ronde doet. Daarom doet het NVKVV een concreet en eerbaar voorstel voor de toekomst van HBO5 en zijn opleidingsinstellingen.

Zorgspecialist

Het NVKVV ziet het HBO5-zorgprofiel met al zijn competenties graag evolueren tot de echte zorgspecialisten van de toekomst. Een zorgprofiel dat autonoom functioneert met de (bachelor en master) verpleegkundigen als zorgpartners. Op deze manier hoopt het NVKVV dat het predicaat 'zorg' opnieuw een maatschappelijk kwaliteitslabel wordt, waar jonge mensen met zin in zorg zich in willen en kunnen onderscheiden. Voor het NVKVV is HBO5 hierin de ontbrekende schakel, om zorg

¹ Sermeus W., Eeckloo K., Van der Auwera C., Van Hecke A. (2018) « [Future of Nursing: improving health, driving change : Lessen uit de internationale literatuur en studiedagen 2017](#) », FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu, 26b.

maatschappelijk te herwaarderen en op te waarderen. Zo kan de nieuwe beroepstitel van zorgspecialist een evenwaardig maatschappelijk prestige krijgen als de huidige beroepstitel van verpleegkundige, en dat is een meer dan verdiend prestige. Bovendien heeft dat nieuwe prestige in zorg het potentieel om af te stralen op de zorgkundigen, want laat ons niet vergeten: zorgkundigen zijn ook kundig – elke zorgverlener verdient respect volgens zijn mogelijkheden en competenties. Wat het NVKVV betreft, kan er geen twijfel over bestaan: we hebben al deze zorgprofielen nodig om de kwaliteit van de zorg van morgen te versterken!

Een belangrijke rol voor de HBO5-opleiding

Het NVKVV vraagt aan de HBO5-opleidingsinstellingen om dit voorstel constructief te evalueren. Als beroepsorganisatie zijn we van oordeel dat het HBO5-zorgprofiel en zijn opleiding in de context van de huidige functiedifferentiatie, het best geplaatst is om dit nieuw elan aan zorg te geven. Zo belanden we als maatschappij in een win-winsituatie, waarbij élk zorgtalent binnen zijn respectievelijke zorgdiscipline beter tot zijn recht komt, hetzij als zorgkundige, hetzij als HBO5-zorgspecialist, hetzij als bachelor of als masterverpleegkundige. En zo krijgen al die zorgtalenten meteen de maatschappelijke waardering waar ze allemaal recht op hebben.

Care shift

Een dergelijke *care shift* kan ons ook leren dat het huidig tekort aan verpleegkundigen wellicht relatief is. Laat ons zo'n *care shift* kort duiden door terug te vallen op het subsidiariteitsprincipe: binnen de organisatie van zorg, binnen de context van de zorgladder, hoeft een theoretisch opleidingsniveau niet te doen wat een praktisch opleidingsniveau kan doen. We kunnen daarin zelfs nog een stap verder gaan: als een theoretisch opleidingsniveau doet wat een praktisch opleidingsniveau kan doen, dan ontnemt dat theoretisch opleidingsniveau de kans voor dat praktisch

opleidingsniveau om autonoom uit te blinken in de mogelijkheden die ze hebben om te 'doen'. Vandaag vervullen te veel verpleegkundigen de feitelijke rol van zorgspecialist op de werkvloer, en dat is een tendens waar het NVKVV, als beroepsorganisatie voor verpleegkundigen, niet gelukkig van wordt. In de zorgcontext van vandaag is er ruimte voor een zorgspecialist, die door zijn expertise in zorg een nieuwe professionele identiteit kan ontwikkelen. Het is belangrijk om te evolueren naar een toekomst van zorg waarin verschillende zorgprofielen de kans krijgen om uit te blinken in wat ze doen. Zo krijgen al die zorgprofielen ruimte om zich te onderscheiden van elkaar in wat ze doen. Als de nieuwe invulling voor HBO5 zich als een echte zorgspecialist meester kan maken van het totaalpakket van zorg, met een eigen functiedifferentiatie zijn rechtmatige plaats kan opeisen als zorgpartner van niet alleen verpleegkundigen maar ook zorgkundigen, dan ontstaat er speelruimte waarin alle zorgdisciplines zich opnieuw kunnen onderscheiden in de kern van hun beroep, zonder dat het ten koste gaat van een andere zorgdiscipline.

Tot slot, het NVKVV ziet geen enkele reden waarom HBO5 in de toekomst slechter af zou zijn als zorgspecialist. Zorg is en blijft het fundament van zorgverlening; er is niets mis met het etiket 'zorg'. Eens we als zorgverleners allemaal stoppen met dat fundament te ondergraven, kunnen we met een gerust geweten verder bouwen aan kwalitatieve zorg voor de zorgvrager, want finaal draait het allemaal om hen: om onze patiënten en onze bewoners.

Een laatste stand van zaken over de juridische context van de verpleegkundige opleidingen en de beroepstitel, kan je [hier](#) lezen.